

BOTOS LAJOS NAPLÓJA

2018 nyarán érkezett egy üzenet Budapestről, hogy elhunyt apám ifjúkori barátja, Dr. Botos Lajos mezőgazdasági mérnök, közgazda, miniszteri tanácsos, akinek több mint 80 korszerű mezőgazdasággal foglalkozó írása jelent meg életében, ezen kívül több mezőgazdasági szakfilm forgatókönyvének megírásában is részt vállalt, és számos külföldi szakmai tanulmányút-ról készített jelentés szerzője volt.

Apám barátsága Botos Lajossal, aki 1922-ben született, s csak egy évvel volt fiatalabb apámtól, úgy keletkezett, hogy Botos Lajos viski gyökerekkel rendelkezett, édesapja, id. Botos Lajos Visken született, iparos, híres kengyelkovács volt, családja még az első világháború előtt áttelepült Viskről a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei Abertfalvára. Ifj. Botos Lajos már itt született. A család a viski rokonsággal nem szakította meg a kapcsolatot, amikor tehették, meglátogatták a máramarosi rokonságot. Ifj. Botos Lajos a báró Wesselényi Miklós Közgazdasági Felsőkereskedelmi Iskolában tanult Budapesten, vakációit szívesen töltötte Visken. Barátaival éberren figyelték az 1930-as évek végének politikai változásait is. Amikor az első bécsi döntést (1938. november 2.) követően újra magyar lett Kassa, Rozsnyó, Ungvár, Munkács, Beregszász, Rimaszombat, Érsekújvár, Komárom, Léva és Losonc városa, Botos Lajos barátaival elhatározta, hogy a nyári szünidőben kerékpártúrát valósítanak meg a visszacsatolt területeken, különös tekintettel Kárpátaljára, azaz Viskre, ahol Botos Lajos nagymamája és rokonai éltek. Erről a kerékpártúráról Botos Lajos saját maga készítette fényképeivel gazdagított naplót¹ is vezetett, amelynek fénymásolatát 2008 őszén eljuttatta hozzám. Ezzel a visszafogott hangú tárgyilagosságra törekvő írással szeretném a Kedves Olvasót, Önöket megismertetni, amely nemcsak a kor hangulatának felidézésére, de szülőföldünk, Kárpátalja történelmének jobb megismerésére is szolgálhat.

Czébely Lajos

EZER KILOMÉTER KERÉKPÁRRAL

1939. július 9. Vasárnap.

Egyheti készülődés után végre elérkezett az indulás ideje. 1/2 6-órakor meg rakodva utra keltünk Szolnok felé, első szállásunkra. Több falun keresztül Üllőre érkeztünk, ahol első pihenőnket tartottuk. Az utbaeső helységek közül Cegléd volt a legszebb. A főtéren megtekintettük a nagyszerű Kossuth-szobrot és a hatalmas református templomot. Ettől tovább láttuk a katolikus templomot, mely előtt, – vasárnap lévén – sokan álldogáltak. Cegléden már elért a nagy hőség, ami egészen Szolnokig tartott. Az utat elviselhetetlenebbé tette a szinte ihatatlanul meleg és poshadt víz. Utközben semmi baj nem történt, 1/2 1 órakor szerencsésen megérkeztünk Szolnokra. Itt szálláshelyünket nehezen találtuk meg, mert ismeret lenek voltunk. Szívesen fogadtak bennünket.

A házbeliekkel a tiszai ketteshidhoz mentünk fürödni, ahol jóléreztuk magunkat. Ladikon és uszva többször átkeltünk a Tiszán. Fürdés után megirtuk első levelünket, hogy megnyugtassuk szüleinket megérkezésünk felől. Utána a vasutállomásra mentünk házigazdánk egyike elé, aki uton volt. A napi uttól elfáradva feküdtünk le.

Julius 10. Hétfő.

Már korán felébredtünk. Még mindenki az igazak álmát aludta. Ez idő alatt megtisztítottuk és kijavítottuk gépeinket. Éppen elkészültünk, mikor hatalmas zápor jött; ez egy unalmas délelőttöt szerzett nekünk.

Ebéd után kiderült. Az alkalmat felhasználva elindultunk, hogy ismeretséget kössünk az idegen várossal. Megtekintettük a műöti Tisza-hidat, a Móric-ligetet, az u. n., százlábu hidat, a Tisza-szállót és környékét. A sétából hazatérve, vacsora után elmentünk a Színház-mozgóba. Kijövet jól megáztunk. Az idő e szeszélyessége sok tréfára adott alkalmat utközben.

Julius 11. Kedd.

Felébredésünk után eleget tettünk házigazdánk kérésének és megnyuztunk egy nyulat, amit ők nem mertek. E véres tett után megmosakodtunk és kimentünk a városba kerékpárral. Ma a NOSTRA-tárházat, a katolikus temetőt, a strandfürdőt – amelynek nagyon piszkos vize volt – néztük meg.

Segítkezés a cséplésnél

Ebéd után a házbellekkel a Tiszára mentünk fürdeni, itt ismét jólérezttük magunkat, csak a levegő volt egy kissé hideg. Hazafelé kerülőutakon jöttünk és a közbeeső nevezetességeket néztük meg. Vacsora után elmenetünk a Széchenyi-térre, ahol több látványos bódé és egy körhinta volt.

Julius 12. Szerda.

Mikor felébredtünk megrökönyödve láttuk kipucolt cipőnket, amelyeket gondos háziasszonyunk tisztított meg. Ennek áráként a nagymosáshoz segítettünk vizet hordani. Reggeli után elmentünk a Művészkertbe és a város többi részzeit néztük meg. Hazatérve itthon beszélgettünk és rejtvényt fejtettünk. Ebéd után kirándulni mentünk: Beke Pál halmán keresztül Pusztakenyelre. Itt igen jól éreztük magunkat és sok gyümölcsöt ettünk. Éppen cséplés volt; érdeklődve néztük és hallgattuk a remegő és pőfékelő motor által hajtott csattogó és porzó cséplőgépet. Fülünknek e zaj nem volt idegen, de azért mégsem mindennapi. A birtokhoz tartozó mákültevényt sem hagytuk el kóstoló nélkül. Hazatérve lemosakodtunk a portól, mert itt az Alföldön ebből van bőven. Elfáradva fekdüdtünk le.

Julius 13. Csütörtök.

Ma akartunk tovább indulni, de a házigazdánk kérésére maradtunk. Ma ismét vérengzők voltunk, még egy nyulat megnyuztunk. Délelőtt segéd-

keztünk a főzésnél. Ebéd után pedig elmentünk elbucszuzni az új ismerősöktől. Egy kis séta után moziba mentünk. Hazaérve összecsomagoltunk az új folytatásához.

Menyecske a kalangyánál

Julis 14. Péntek.

Kérésünkre 4 órakor keltettek fel. Hosszu bucuszkodás után 5 órakor elindultunk Debrecen felé.

Utunk minden érdekesség nélkül tartott Törökszentmiklósig. Ezután sűrűn találkoztunk gabonát szállító szekerekkel, amelyek megváltoztatták az út egyhanguságát. Kenderesen kíváncsian kérdezősködtünk a Kormányzó Úr kastélya után, míg végre az országút mentén megtaláltuk a hatalmas rácsos kapuval elzárt kastélyt. A falakra felfutó vadszőlő egyszerűsége ellenére is vonzóvá és barátságossá tette. Kenderes után több városon haladtunk keresztül. De ezek egyike sem nyújtott számunkra különösebb látványt. Ilyenek voltak: Kisujszállás, Karcag, Püspökladány és Hajduszoboszló. Végre 1/2 3 felé a nyilegyenes út végén megpillantottuk a távolból Debrecen tornyait. 3 órára már oda is érkeztünk és nagynénémnél szálltunk meg. A késői ebéd után villamossal átutaztunk a városra és gyalog tértünk vissza. Utközben csodálkozással néztük a nyüzsgő életet.

Ceglédi Hősök szobra

Ember, gép pihen

Július 15. Szombat.

Elég korán, de még az előző nap fáradalmaival ébredtünk. Reggeli után megnéztük a Hősök temetőjét, ahol több fényképfelvételt készítettünk. Még délelőtt összecsomagoltunk és átköltöztünk a város másik szélére, szálláshelyünkre. Itt kijavítottuk és megtisztítottuk kerékpárjainkat.

Ebéd után a városba mentünk és megnéztük a római- és a görögkatolikus templomot, a ref. Gimnáziumot, az egyetemet, a klinikát, a temetőt, a krematóriumot (halottégetőt), a Stadiont, az Augusztá-szatóriumot, a református nagytemplomot, a vármegyeházát, a zsinagógát és a vasutállomást. Hazatérve megvacsoráztunk, utána rokonaimat látogattuk meg, kik a város különböző részein laknak. A hosszú sétától elfáradva adtuk át magunkat az ágy hívogató párnáinak.

Julius 16. Vasárnap.

Ma későn ébredtünk fel. Még a délelőtt folyamán elmentünk a Dérymuzeumba, ahol a legszebb, a „Krisztus Pilátus előtt” c. Munkácsy kép volt. Utána a repülőterre mentünk, ide azonban nem engedtek be. Megnéztük még a Cserkészházat és a csónakázótavat. Délután pedig a strandra mentünk fürdeni. Itt a véletlen egy ungvári fiatalemberrel hozott össze bennünket, kivel a délutánt jó barátságban és kedélyes szórakozással töltöttük. Vacsora után előkészületeket tettünk az út további folytatására.

Julius 17. Hétfő.

Korai felébredés után most már érdekesebb vidéken folytattuk utunkat a Felvidék felé. A vidék szebb, de az út sokkal rosszabb volt mint eddig; a betonutat rossz macadám út váltotta fel. Nyirbátor előtt a szinte járhatatlan utonj három pesterzsébeti cserkésszel talákoztunk. Ők is a felvidékre tartottak és így együtt folytattuk utunkat. Mátészalka után átmentünk a Rákóczi idejéből ismerté lett Kraszna patakon. A Szamos partján fürdéssel egybekötött pihenőt tartottunk.

Délután tovább indultunk és a rossz, fáradságos uton eljutottunk Tiszabecsig, itt a birónál kaptunk szállást. Ujra elértük a Tiszát, melyet Szolnoknál hagytunk el. Még az este megfürödtünk benne. Fürdés után megvacsorázva az illatos szénapadlásra mentünk fáradalmainkat kipihenni.

Julius 18. Kedd.

Mély álmunkból későn – 6 órakor – ébredtünk fel. ½ 7-kor a Tisza-hidon keresztül megrendülve, de ujjongó szívvel átléptük a trianoni határt és így

elérkeztünk a cseh rabságból szabadult Felvidékre, melyre már régóta vágyódtunk. Tiszauljaktól már a csehek által épített országuton mentünk tovább. Innen már látni lehetett a Kárpátok távoli, kéklő bérceit. Nagyszőlősnél már a hegyek lábánál jártunk és így megkezdődött utunk nehezebb szakasza.

Az első hegyvonulton átmenve Felsővörösmartra érkeztünk és itt már szemünk elé tárult a Visk felé vezető országutat körülölelő hegyek koszoruja. Már az út is megjavult és mégis itt történt meg Huszt előtt 3 km-re az első baleset, barátom lába közelebbi érintkezésbe került a beton uttal, de szerencsére komolyabb baj nem történt. Huszton éppen hetivásár volt és a környékbeli ruszin falvakból ideözönlött a nép. Érdeklődve nézegettük ezek jellegzetes népi viseletét. A kocsikon nagy szalmakalapokkal ültek, a szerekre elé csörgőkkel felszerelt hegyilovak voltak fogva. A huszti várhegy alatt vezető kanyargós országuton elértünk egy pihenésre, alkalmas helyre és a vártól kb. 2 km-re megpihentünk. Egy kis pihenő után folytattuk utunkat úgy 1 óra tájban Visk felé. Két órára már meg is érkeztünk és szerencsére az utcán találkoztunk egyik rokonommal akinél azután letelepedtünk. Egy kis pihenő után másik rokonomat látogattuk meg. Este fáradtan érkeztünk meg szálláshelyünkre. A kirándulás alatt megfeledeztem. Hogy a mai napon születésnapom van, és csak a lefekvéskor gondoltam rá, hogy születésnapomat édesapám szülőfalujában tölthetem.

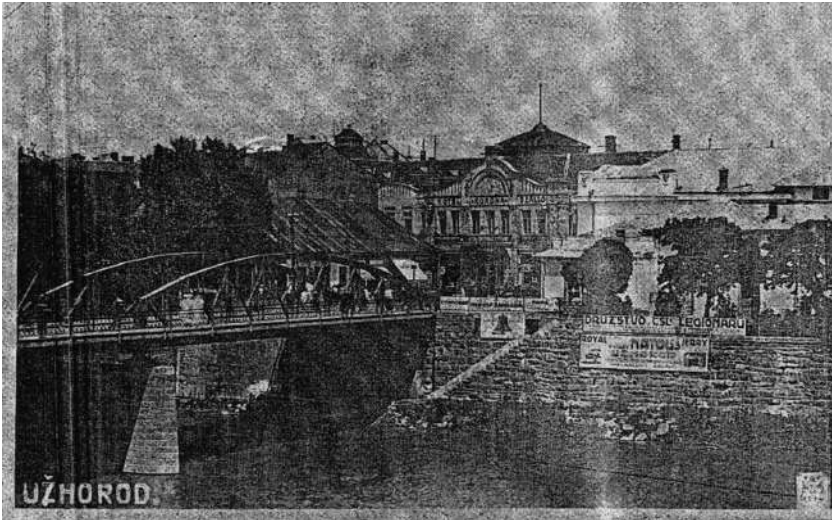
Még egy pihenő

Julius 19. Szerda.

Ma ismét későn ébredtünk. Rokonok és apám ismerősei jöttek meglátogatni, akik még engem nem ismertek. A délelőtti beszélgetéssel telt el, ebéd után pedig a Tiszára mentünk fürödni.

A Tiszát most már harmadszor érintettük. Itt nagyon sebesfolyású, bár tiszta, langyos, kék vize nagyon csalogató a fürödni vágyók számára. Itt a Tiszáról érdekes történeteket meséltek. Visknél a Tiszát – még a magyarok idejében épített – négylábu híd ivelte át. Mikor a csehek megszállták a Felvidéket a Tisza elhagyta régi medrét és a híd mellett folyt új medret ásva magának. Erre a csehek a híd négy ívét még hattal toldották meg. Most midőn Visken újra magyar zászlót lenget a Máramarosi havasokból jövő szél. A Tisza elhagyta a bitorlók hidját és újra a magyar híd alatt hömpölyögteti fehértarajos hullámaint.

Fürdés után a faluban sétáltunk. Az este ismét barátságos beszélgetéssel telt el miközben megbeszéltük a következő nap programját.

Ungvár

Julius 20. Csütörtök.

A tagnapi megbeszélés szerint ma korán kedltünk. Tiztagu társasággal megindultunk a mezőn keresztül a Várhegy felé, ez a viskiek legnevezetesebb kirándulóhelye. A hegy előtt elterjedő gyümölcsösökön keresztül elértünk e vi-

dék nevezetességéhez a „borviz” kuthoz. Övegeinket megtöltve szalonnasütéshez alkalmas tisztást kerestünk. Ilyent találva társaságunk letelepedett.

Csakhamar vigan pattogott a tűz és mi készítettük a sütéshez a zsványpecsenyét. A zsványpecsenye nem más mint hus, szalonna és vöröshagymaszeletek sorban való feltűzése nyársra. Az izletes ebéd után négyen megindultunk, hogy némi betekintést nyerjünk a kárpátaljai erdővilágba.

Itt egy nagykiterjedésű bükkerdő van az állam tulajdonában. Ebben csatangoltunk és bámulattal néztük a többemeletnyi magas bükkfákat és a közöttük keresztbe dőlt méteres vastagságu korhadt fatörzseket. Majd az erdőn keresztül csörgedező patak medrében haladtunk felfelé. Közben szamócát szedtünk és rákásztunk. Néhány órai gyaloglás után lepihentünk és a természet szépségeiről beszélgettünk. Majd pedig megindultunk hegyen, völgyön, bokron és kidőlt fákon keresztül a társaság felé. A tüzet felélesztve szalonnát sütöttünk. Falatozás után vidám beszélgetés között hazafelé indultunk.

Julius 21. Péntek.

A mai nap rosszul kezdődött. Korán keltünk, hogy új barátunkkal a mezőre menjünk. Már teljesen felkészültünk az utra, mikor egy reokon jött lélekszakadva. Ne menjünk sehova, mert a falu első gazdájához ebédre vagyunk hivatalosak /lihegve, elfulva/. Hosszas tanakodás után

A körülmények úgy hozták, hogy maradnunk kellett. A délelőtt népszámlálási ívek írásával telt el.

Előkelő ebéd után a vasutállomásra kísértük nagynénémet. Fölösleges utat tettünk, a vonat a viski állomáson nem állt meg. A szomszéd faluba Bustyaházára kellett menni. Az idő kevés volt, így a lovakat a lehető leggyorsabb futásra kellett ösztökélni. Az út nagyon rázós volt, így megismertette velünk a szekéren való utazás minden /szidásra érdemes/ gyönyörűségét. Ugy összerázott bennünket, hogy fejünk, gyomrunk megfájult a kellemes utazásban. Hazaérve megfürödtünk a Tiszában. Este pedig nem a legjobb hangulatban feküdtünk le.

Julius 22. Szombat.

A mai nap ismét egy szép és érdekes kirándulással telt el. Korán reggel elindultunk négyen a községhez elég messze fekvő Saján hegyre. Itt borkutak és gyógyfürdő van. Utunk a zabtáblák között vezetett, itt egy őzikét zavartunk meg lakmározása közben, amely lépteink zajára vad futásban keresett menedéket. A hegy lábánál megpihentünk, majd pedig a lankásabb részen felmentünk

a tetejére. Gyökerestől kidőlt fák és vadaktól lerágott őzcombok között értünk ide. Rövid pihenő után a hegy másik, meredek oldalán ereszkedtünk alá mogyoróbokrokról vágott botjaink segítségével. A völgyben a borkuthoz nem messze levő patak partján telepedtünk le. Ebédre zsványpecsenyét sütöttünk. Ebéd után leheveredtünk a szép pázsiton. Eközben egyik utitársunk két elég nagy hallal lepelt meg bennünket, melyeket a patakban pusztá kézzel fogott. Később szemünk előtt fogott még hármat az előző módszerrel. A halakat uzsonnára nyárson megsütöttük és jó étvággal fogyasztottuk el.

Csakhamar felpakoltunk és a gyümölcsösökön keresztül elindultunk hazafelé. Otthon ismét halat és a kérésünkre készített puliszkát ettünk vacsorára. Nagy örömeinkre hazuról levelet kaptunk melyben csomag érkezését jelezték.

Julius 23. Vasárnap.

Későn ébredtünk. Miután elkészültünk misére akartunk menni, de ezen e vasárnapon a faluban éppen nem tartottak, képeslapokat vettünk és miután megirtuk elvittük a póstára. A délelőtt hátralevő részét a rokonok között töltöttük.

Ebéd után megérkezett a nagymamám és vele kimentünk a temetőbe nagyatyám sírjához. Itt nagyon elcsodálkoztunk a sirok mellett emelkedő hatalmas almafákon. Érdeklődésünkre elmondták, hogy erre ez egy ősi protestáns szokás és a termése a papot illeti. Mindenesetre érdekes és a papra nézve igen hasznos szokás. Hazafelé az ismerősöknél időztünk.

Julius 24. Hétfő.

Ma délelőtt elmentünk egy rokonhoz, aki megmutatta hogyan készül a szövőszéken /esztovátá/ a hires kárpátaljai szőnyeg. A szövőszék egyhangu kattogása között a gyorskezü háziasszony vezetése mellett a szép tarka szőnyeg és kenyértarisznya.

Ebéd után egy barátunkkal a mezőre mentünk, hogy a széna hazahordásában segítségére legyünk. Először esetlenül állt kezünkben a villa és a gereblye. Később azonban belejöttünk és a rakott szekér tetején szerencsésesen hazaérkeztünk. Itthon hallottuk, hogy a várva várt csomagunk megérkezett, de már késő volt és nem tudtuk kiváltani a póstáról.

Julius 25. Kedd.

A mai nap nem sok ujságot ígért. Elég későn ébredtünk. Elmentünk a póstára a csomagért. Délelőtt a hazai csomag fogyasztásával és készülődéssel telt el. Az ég szürke, borongós volt.

Délután leolajoztuk és megtisztítottuk kerékpárjainkat a holnapi utra. Este összecsomagoltunk és elmentünk a rokonoktól és ismerősöktől elbucszni.

Julius 26. Szerda.

Korán keltünk és mégis későn indultunk. Az idő borus, szeles és hideg volt. Nehéz és könnyes bucsuzkodás után végre elindultunk. Utközben nagyon fáztunk, a hideg gyorsabb hajtásra ösztökélt bennünket. Husztot csakhamar elhagytuk. Utunkat egy dbreceni tanár társaságában folytattuk Nagyszöllősen keresztül Beregszász felé. Itt az eső egy házba kergetett, amelyben zsidók laktak. Közben a gazda is hazaérkezett barátságos pajesza és zsiros kaftánja kíséretében. A néhány percre elálló esőt kihasználva a keresztény biróhoz menekültünk.

Itt elfogyasztottuk szerény ebédünket és a biróval és a csendőrökkel beszélgetve megvártuk míg eláll az eső. Végre $\frac{1}{2}$ 5 órakor folytattuk utunkat a szőlővel borított hegyek és rétek között vezető országuton míg végre szemünk előtt feltűnt Beregszász látképe. Pár perc múlva megérkeztünk a városba, ahol az elemi iskolában a Borsova partján kaptunk szállást. Vacsora után az iskola puhafa padján vetettünk ágyat.

Falusi gyerek csuporral

Julius 27. Csütörtök.

A puhafa padok keménynek mutatkoztak, mert reggel / nyugtalan alvás után/ sajtó tagokkal ébredtünk. Az idő ismét rossz volt, az ablakon keresztül az eső egyhangu kopogása és locsogása hallatszott be. Délfelé elállt az eső és mi kimehettünk ebédet vásárolni.

Ebéd után a várost nézhettük meg, először a póstát. Majd a kir. borpincét. Itt szívesen kalauzoltak bennünket a hordókkal telerakott pincéken keresztül. Az egyik pincében megmutatták a csehek által betonból és üvegből épített hatalmas ciszternát, melynek befogadó képessége 14.000 hl. Ezután körsétát csinálva megtekintettük a várost. Itt is mint eddigi utunk alatt mindenütt rengeteg zsidót láttunk.

A hatalmas piactér kétoldalról bazárokkal van szegélyezve. Nagyon szép még a megyeháza és a városháza. A szálláshelyünk mellett levő kb. 750 éves rk. templom tornyába is felmentünk. Itt éjjel-nappal őrséget tartanak a város tűzbiztonsága érdekében. Most láttunk először toronyóra szerkezetet. Fent a toronyban szabadszemmel és az őről kapott látcsóvel néztünk és gyönyörködtünk a város fekvésében. Körülbelül két órát töltöttünk a toronyór társaságában a felszabadítás eseményeiről beszélgetve. Ma este a szénapadláson tértünk nyugovóra.

A viski Kisszer utca. Ma Tisza utca

Julius 28. Péntek.

A szénában sokkal jobb volt aludni mint a fapadon, így későn ébredtünk fel. Az eső ismét esett és a délelőtt unalmas tétlenségben telt el. Dél-felé szemerkélő esőben indultunk utnak. Egy óra múlva végre teljesen elállt az eső, sőt még a nap is kisütött. Már az erdőtől szegélyezett országútról elébünk tünt a hatalmas bástyákkal övezett Munkács vára. A városban a gimnáziumi internátusban kaptunk szállást. Miután holminkat elrendeztük, elindultunk, hogy megnézzük az olyan sokszor emlegetett Munkács várát.

A várostól 3 km-re emelkedik a várhegy, melyen a történelmi nevezetességű vár épült. Meredek szerpentinén kapaszkodtunk felfelé és izzadva érkezünk a várhoz, amely most kaszárnya. Itt egy katona kalauzolt bennünket, folyosókon és termeken keresztül. Láttuk a várkápolnát, amelyt a galád csehek mozivá alakították át. A termék között láttuk azt is, amelyben a vár egykori neves urnője Zrinyi Ilona lakott. A vár bástyáiról gyönyörű kilátás nyílt a városra és környékére. Azt a helyet is megmutatták, ahonnan a csehek legutóbbi gyászos betörésüket végrehajtották. Meghatódva, a mult dicső és gyászos emlékeire gondolva hagytuk el ezt az annyi vérrel öntözött helyet.

Hazafelé megnéztük a városházát, több templomot, a modern póstát és csodálkozva néztük a legmodernebb stílusban épült házakat.

Julius 29. Szombat.

Az internátusi ágyon igen jól aludtunk és ezért későbbben ébredtünk fel. Összecsomagolva kb. 8 óra táján elindultunk Ungvár felé. A Latorca hidján értük el az Ungvárra vezető utat, amely néhol igen rossz volt. Az utat mégjobban megnehezítette az állandóan szembefújó szél. Szolvától kezdve hat nagy dombon kellett áthaladni, hogy elérjük Ungvárt. Az utolsó dombról megpillantottuk a várost, amely már az első látásra szépnek és nagynak bizonyult. A városba érve láttuk, hogy nem csalódtunk, mert Ungvár tényleg szép és nagy város. Szállást nehezen kaptunk. Végre egy cserkésztestvér az otthonba vitt minket és így a 10. sz. II. Rákóczi Ferenc cs. Cs. Otthonában szálltunk meg. Kissé lepihentünk, utána pedig elindultunk megkeresni a Debrecenben szerzett ismerősünket. Hosszas keresgélés után nagynehezen megtaláltuk. Keresése közben megnéztük a Galagó negyedet, ez a város legujabb része. Itt sok középület és sok modern bérpalota van. Ezek között legszebb a kormányzósági palota hatalmas épülete. Szerencsénkre bemehettünk és Demkó képviselő úr vezetése mellett láthat-

tuk a legkülönbözőbb márványokból készült lépcsőházat és a legkülönfélébb fákból készített ajtókat, ablakokat és butorokat. Innen visszatérve felkerestük egy régi ismerősömet akinél azután megvacsoráztunk, sőt másnapra is meghívtak minden étkezésre. A cs. Otthonban sátorlapokból készített ágyunkon fáradtan tértünk nyugovóra.

Édesanyám

Julius 30. Vasárnap.

Már reggeli előtt megnéztük a várat, de itt nem sok látnivaló akadt. Reggeli után templomba mentünk. Kijövet sétára mentünk. Még egyszer elmentünk a Galagóba, mivel ez a negyed tetszett a legjobban. Átsétáltunk a csehek vasbeton hidján, mely három ívvel az Ungot áthidalja. Az egész délelőttöt kitöltő séta után ebédelni mentünk. Délután a szépungvári strandra mentünk fürdeni; itt különösen érdekes a ruhaörzés módszere. A jó fürdés után a vasutállomást néztük meg.

Julius 31. Hétfő.

Még ma is hivatalosak voltunk a reggelire. Ez sokáig tartott és így csak ½ 11 órakor indultunk el Ungvárról Sátoraljai hely felé. Vendéglátónk nagy meglepetésben részesített bennünket. Utravalóul egy egész cukrász-

süteményt kaptuk és fejenként egy nagy zacskó cukrot. De ez a zacskó más is tartogatott: egy gyöngyből varrt erszényt pénzmaggal együtt és egy gyöngy óraláncot. Ennek a kedves emléknek nagyon megörültünk.

Utunk nagyon fáradtságos volt a rossz út és a nagy meleg miatt. De így is elértük a mára kitűzött célunkat, Sátoraljauhelyt. Átlépve egy patakot, mely a trianoni határt képezte és a csahek hajózhatónak tüntették fel, megérkezünk. Szállást itt is nehézkesen kaptunk. Végre a leventetothonban kaptunk helyet jól töltött szalmazsákon. Miután elhelyezkedtünk elmentünk a városba körülnézni. Meglepetésünkre itt is jár villamos, erre nem is számítottunk. Megnéztük a város melletti hegyen épült „Magyar kálváriát” is.

Édesapám

Augusztus 1. Kedd.

A tegnapi fáradalmakat kipihelve későn indultunk el Kassa felé. Kassa ide 52 km-re van, ez az út nem hosszú, de a rossz út és a nagy hőség hosszúvá és fáradtságossá tette. Két nagy hegyen kellett átmennünk, a második Hollóháza után emelkedett, ennek a gerincén húzódott a trianoni határ. Itt már megkezdtek a gyalogkerékpározást /t. i. toltuk a kerékpárt/. Még lefelé is rossz volt menni. Az út túl meredek és kanyargós volt. Utközben megfürödtünk egy kis patakban. Innen nemsokára elértük Kassát.

Még az est előtt elmentünk és megnéztük a Dómot; benne a Rákóczi sírját, a Nemzeti Színházat és a Fő-utcát. Meglepett minket a korzónak vásári nyüzsgésre emlékeztető képe. Este a Dóm órája kongatta az altatót.

Augusztus 2. Szerda.

Ma már korán kimentünk a városba, hogy minél jobban és minél többet láthassunk Rákóczi városából. Elsősorban megnéztük a csehek által épített hatalmas Posta-palotát, ennek külső nagysága és belső szépsége igazán elragadó volt. Innen tovább folytattuk sétánkat, az utcák érdekességét növelte a szemünknek szokatlan piros villamos és a citromsárga öntözőautó. Délben, hogy kassát mindenképpen megemlegessük, nagy lakomát csaptunk és az ebédet a híres kassai sörrel öblögettük le. Sétánk közben eljutottunk egy villanegyedbe és ezen keresztül a Hernád egyik ága mellett a városi áramfejlesztőhöz. Ujra a főutóra érve megnéztük a városi parkot, a pályaudvart és a strandot. Este a korzón nagyon szép látványt nyújtott a magyar nemzeti színekkel kivilágított szökőkút. Mielőtt nyugodni tértünk volna négy fű érkeztél szállásunkra. Velük való beszélgetés közben feküdtünk le.

Augusztus 3. Csütörtök.

Ma reggel a tegnap érkezettek bejelentették, hogy az út hátralevő részét velünk szeretnék folytatni. Mi beleegyeztünk, Kassáról tehát öten indultunk hazafelé. A kassai repülőtér előtt kis baleset történt; barátom a felszálló vadászgépeket nézte és beleszaladt az előtte levő társába melynek eredménye egy durdefekt lett. A hibát hamar helyrehoztuk és folytattuk utunkat Miskolc felé. Utközben láttuk a csehek rettegésének bizonyítéka a kettős sorban elhelyezett betonerődítményeket. A nagy megre enyhülést a Hernádban találtunk. Kiadós fürdés után továbbmentünk és esdte 8-órakor érkezünk meg Miskolcra, ahol a tanítóképző internátusban kaptunk szállást.

Augusztus 4. Péntek.

Későn ébredtünk. Miután felkészültünk elindultunk a város megtekintésére. Miskolc szép nagy város. Rendezett utcáin élénk a forgalom és a sárga villamosok egészen pesti hangulatot keltenek. Időnk hiányában nem tudtunk mindent megtekinteni. Így csak a városházát, a póstát a gimnáziumot és néhány templomot láttunk. Továbbhaladva Diósgyőrön a Mávag füstölgő telepe mellett és a diósgyőri vár négy tornya alatt vezető uton mentünk Eger felé. Utközben Lilafüred csodálatos fekvése, kényelme és

pompája ejtett bámulatba bennünket. Lillafüredtől a Bükk kanyargó serpentinjein folytattuk tovább utunkat. Nagyon szép de a kerékpárosok számára igen keserves út volt. Ezt a mindössze 20 km-es utat három óránál hosszabb idő alatt tettük meg. A kerékpárt többet toltuk mint hajtottuk. A nagy hőség és a víz hiánya még elviselhetetlenebbé tette az utat. Végre több kilométeres lejtőn, melyen szélvészként, a kanyarokban egyensúlyunk veszélyeztetése mellett robogtunk le és a hegy aljában egy hűsvizű forrásnál pihentünk meg. Innen nemsokára elértük Egeret. E rövid út alatt történt az első gázolás, melynek áldozata egy totyogó kacska lett. Egerben a Kat. Legényegylet otthonában szálltunk meg. Itt a rendelkezésünkre bocsájtott fürdőben frissítettük fel magunkat.

A báró Wesselényi Miklós Közgazdasági Felsőkereskedelmi Iskola hallgatója

Augusztus 5. Szombat.

Reggeli után megnéztük a történelmi nevezetességű Eger várát, melyben Dobó István vitéz katonái segítségével oly dicsőséges győzelmet aratott a török felett. Alig léptük át a vár kapuját rögtön szemünk elé tárult a Bornemissza bástya. Ezen a bástyán küzdött a Gárdonyi regényéből jól ismert furfangos eszű Gábor diák. Egy másik bástyán még ma is látszik az időtől és a rozsdától feketevörösre mart vészharang, mely a vár népét figyelmeztette a baj idején. Fent a vár tetején a Kálváriától nem messze van

a nagy írónak az „Egri csillagok” hallhatatlan szerzőjének egyszerű fake-resztes sirja. Némán álltunk a nagy író porai felett és szemünk előtt a vár-hős védőinek ködlő képei tűntek fel. A várból leérve az egri székesegyház-at és a szállásunk előtt tüként égnek nyuló török mecsetet. Ebből a hősök véretől áztatott városból 10-órakor indultunk el. Utitervünk megváltozott, Elhatároztuk, hogy Gyöngyösön nem állunk meg, hanem Egerből egyene-sen hazatérünk. Mivel később indultunk igyekeznünk kellett hogy a sötét-ség beállta előtt Budapestre érkezzünk. Sajnos ez nem sikerült mert az egyetértés ekkorra már teljesen felbomlott és a társaság kétrészre szakadva folytatta az utat. Gödöllőnél végre újra egyesültünk és 8-órakor elértük Budapest határát. Innen a közeli otthon tudatától fűtve vad iramban a sötét mellékutcákon keresztül hajtottunk haza $\frac{1}{2}$ 9-re.

Otthon váratlan megérkezésünk nagy meglepetést és örömet keltett.

Kerékpárturánk július 9-től augusztus 5-ig tartott, kereken 27 napig. Utközben különösebb baj nem történt. Sok szépemlékkel, tapasztalattal gyarapodva Isten segítségével épen, egészségesen értünk haza. Ezért Isten-nek hálát adva, segítségét megköszönve zárom le e napló sorait.

Albertfalva, 1939. augusztus 6.

Botos Lajos

TOVÁBBI KÉPMELLÉKLET

A viski Botos család 1912-ben

Szalonnasütés a viski Tisza-parton

Péchély, Czébely Lajos és Botos Lajos Visken

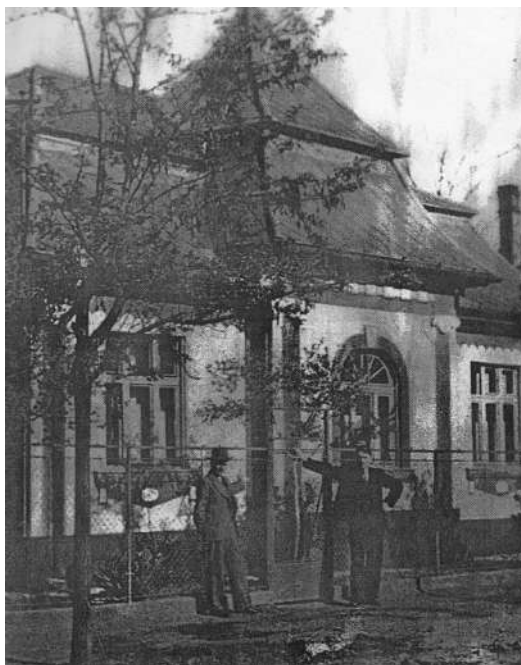
Szépi Imre és felesége

Czébely Lajos

A Rozsi gyerekek

Botos Lajos testvérével, Imrével az alberfalvai családi ház előtt

Népviseletben Visken

Az ősi telek nagynénémmel

A kisbárány